

12861,

ИЗЛОЖБИ

Современи варијации по Дирер

● КОН ИЗЛОЖБАТА „ДИРЕР ОД А — Ш“, ВО МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ

Во организација на МСУ од Скопје и амбасадата на СР Германија отворена е изложбата „Дирер од А-Ш“. Од предговорот во каталогот за изложбата дознаваме дека „од 1970 година Градските историски музеи во Нирнберг со помош на Куќата на Албрехт Дирер ги собираат, проучуваат и документираат сите материјали што се во состојба да ги докажат и објаснат распространетоста и дејството на Диреровата уметност“. Направен е солиден избор на шеесет графики од посебното одделение на збирката на „Диреровата куќа“, работени во повеќе техники: бакропис, сито печат, линорез, акватинта, литографија, мецопинта, дрворез, сериграфија, сува игла и др. Широкиот регистар на стилови насоки покажува дека Дирер (1471-1528), генијален претставник на германската Реформација кој ги синтетизира готиката и новото, стварноста и митот, поседува инспиративна моќ изразена во делата на повеќе современи уметници. Тематските групации работени по Диреровите фак-

симално презентирани, графики пружаат можност за задржување на нашето внимание на неколку моменти: влијанието на Диреровата уметност, актуелноста и универзалноста на некои теми што ги обработувал, специфичноста на современата уметност. Последниот момент, ако се примени компаративниот метод, и колку да е непогоден, може да ни укаже на диферентните својства, вредности и историски контексти на Диреровите графики и акварели и современите интерпретации на негови теми. Неблагодарна задача е да се споредуваат вредностите на уметници од различни времиња и со така различни креативни способности, а тоа главно би одело во прилог на Дирер. Меѓутоа може да се најдат главните елементи што ги инспирирало со времените уметници. Тоа се темата и начинот на ликовно интерпретирање кој се заснова на остриот детален цртеж и фантастиката што произлегува од реалноста или од митовите и легендите кои се честа Дирерова тема „Јавач, смрт и гавол“, „Турнир“, „Меланхолија“, „Ра-

це во молитва“, „Адам и Ева“, „Млад див зајак“, „Свети Евстахиј“, „Цртач на грне и Цртач на легната гола жена“, „Сонот на докторот“, автопортретите на Дирер и др.). Меѓу современите уметници најчесто ги среќаваме оние со надреалистичка вокација, експресионисти, потоа реалисти се до припадници на историскиот енформел. Нивните дела се најчесто препознажливи и карактеристични за нивната определеност преточувајќи ги на свој начин Диреровите теми. Затоа, понекогаш, нивните интерпретации се помалку врзани за појдовната инспиративна тема а повеќе доаѓа до израз личниот печат на уметникот. Како поинтересни остварувања можат да се споменат оние на следните уметници: Хозе Ортега, Хорхе Кастиљо, Михаел Матиас Прехтл, Хајнц Конке, Клаус Штек, Андре Масон, Марино Марини, Салвадор Дали, Борихард Јегер, Дитер Ц. Гинтер, Јиржи Андерле, Емир Драгуљ, Ренато Гутузо, Антон Тајнес и др.

В. Величковски